

EVALUAREA BAZATĂ PE COMPETENTE

În cadrul procesului de învățământ, activitățile de predare, învățare și evaluare constituie elemente importante, care se afla într-o stransă legătură. Predarea- învățarea- evaluarea trebuie proiectate în același timp.

Evaluarea , ca activitate în sine , cuprinde trei etape principale:

- Măsurarea rezultatelor școlare prin procedee specifice, utilizând instrumente adecvate scopului urmărit (probe scrise/ orale, proiecte, portofolii) .
- Aprecierea rezultatelor.
- Formularea concluziilor impuse de interpretarea rezultatelor , în vederea adoptării unor decizii educaționale adecvate.

Noțiunea de competență a fost introdusă în limbajul pedagogic relativ recent, ca urmare a modificării cerințelor de pe piața muncii. Omul nu mai poate fi numai depozitarul unor cunoștințe teoretice , ci aplicantul acestor achiziții : ce știu s-a modificat în ce știu să fac cu ceea ce știu. Astfel , competențele , pot fi definite ca : “ ansambluri de cunoștințe , deprinderi și atitudini care urmează să fie formate până la finele școlarității obligatorii, de care are nevoie un tânăr pentru împlinirea și dezvoltarea personală , pentru cetățenia activă , pentru incluziune socială și pentru angajare pe piața muncii.

Tipurile de competențe sunt de la un grad mare de generalitate până la competențele specifice unor conținuturi , pe discipline de studiu:

- **Competențe- cheie** , la nivelul Uniunii Europene:(comunicare în limba maternă, comunicare în limbi străine , competențe matematice și competențe de bază în științe și tehnologii, competența digitală, a învăța să înveți, spirit de inițiativă și antreprenariat, competențe sociale și civice , sensibilizare și exprimare culturală)

Contribuția disciplinei Istorie la formarea și dezvoltarea competențelor –cheie europene include atât contribuția directă , prin susținerea formării și dezvoltării anumitor competențe cheie, cât și contribuția indirectă cu privire la alte competențe cheie. Disciplina Istorie contribuie la formarea progresivă a competențelor-cheie pentru educația pe parcursul întregii vieți recomandate de Parlamentul și Consiliul Uniunii Europene, cu precădere în ceea ce privește următoarele domenii de competențe –cheie: competențe sociale și civice; spirit de inițiativă și antreprenariat; sensibilizare și exprimare culturală, comunicare în limba maternă , competențe digitale.

- **Competențe generale** la nivelul unui ciclu de învățământ, au rolul de a orienta demersul didactic către achizițiile finale dobândite de elev prin învățare, au un grad ridicat de

generalitate și complexitate. Competențele generale urmărite în învățământul gimnazial ,prin studiul disciplinei Istorie , sunt

1. Utilizarea eficientă a comunicării și a limbajului de specialitate;
2. Exersarea demersurilor și acțiunilor civice democratice;
3. Aplicarea principiilor și a metodelor adecvate în abordarea surselor istorice;
4. Folosirea resurselor care susțin învățarea permanentă .

Competențele generale sunt în progresie, din diferite categorii : sociale și civice (capacitatea de adoptare a unor atitudini și comportamente în spiritul colaborării, cooperării, toleranței, atitudinii pozitive față de ceilalți și față de trecut) ; sensibilizare și exprimare culturală (vizează învățarea permanentă) , comunicare în limba maternă (competențe cognitive, funcționale , ce vizează lucrul cu sursele istorice și elemente de metodologia istoriei)

- **competente specifice** la nivelul unui domeniu, în cadrul unei discipline;

Competențele au o structură complexă . La primul nivel se afla achizițiile , învățarea noțiunilor caracteristice fiecărei discipline este un demers calitativ nu cantitativ, învățarea este centrată pe logica și metodică disciplinei, nu pe cantitatea de informații . La ultimul nivel se află atitudinile în funcție de valorile formate; atitudinea tinerilor în societate , pe piața muncii probează existența competenței.

Una dintre competențele dobândite de tineri în timpul școlarizării este “a învăța să înveți”, ceea ce îi oferă acestuia disponibilitatea de a se forma continuu, specificul epocii pe care o trăim este dinamica profesională; tinerii trebuie să se adapteze dispariției unor profesii, apariției unor noi profesii .

Evaluarea continuă a competențelor se realizează de personal calificat(profesori, formatori) iar evaluarea finală a competențelor se realizează de către instituții specializate care eliberează documente de atestare a acestora.

Demersul didactic pleacă de la competențele generale,din care sunt derivate competențele specifice. Pe baza competențelor,precum și a valorilor și atitudinilor, programa școlară identifică domeniul și elemente de conținut, recomandă activități de învățare și sarcini de lucru.

În acest fel, demersul didactic trebuie să formeze competențe și în mod corespunzător trebuie să evalueze competențele formate prevăzute de programele școlare. Din perspectiva demersului educațional centrat pe competențe, programa școlară la disciplina Istorie recomandă:

- utilizarea cu preponderență a evaluării continue, formative;
- utilizarea alături de formele și instrumentele clasice de evaluare și a unor forme complementare, așa cum sunt : evaluarea digitală, proiectul, evaluarea în perechi , portofoliul, observarea sistematică a activității și comportamentului elevului;

- corelarea directă a rezultatelor evaluării cu competențele specifice vizate de programa școlară;
- valorizarea rezultatelor învățării prin raportarea la progresul școlar al fiecărui elev;
- utilizarea unor metode variate de comunicare a rezultatelor pentru a stimula interesul pentru învățare, nota trebuie să aibă funcția de a promova rezultatul pozitiv și de a corecta greșelile.

Metodica formării competențelor prevede următorii pași :

1. **Predarea** – învățarea informațiilor (conținuturilor din programă) ; principiul predării – învățării este prevăzut în programa: centrarea pe elev prin utilizarea metodelor de învățare prin cooperare , utilizarea surselor istorice, dezvoltarea gândirii critice; fiecare dintre aceste forme de centrare pe elev are o metodică specială pentru care profesorul, în contextul formării continue, trebuie să-și formeze competențele.
2. **Desfășurarea** activităților pentru formarea competențelor. În programa pentru gimnaziu sunt enumerate exemple de activități : pentru clasa a V-a – exerciții de alcătuire a unor axe cronologice, enunțuri, succurte prezentări , pe baza informațiilor din surse istorice; citirea și comentarea unor izvoare istorice.
3. **Evaluarea** competențelor- se bazează pe standardul educațional, realizat de profesor pentru evaluarea curentă. La disciplina Istorie competența se obiectivizează mai ales prin atitudinea elevului față de sine și față de societate. Dacă la clasa cunoaște sensul noțiunii toleranță , dar în relația cu colegii nu o aplică, profesorul este îndreptățit să evalueze în consecință. Deci, evaluarea depășește cadrul orei de istorie.

Evaluarea competențelor formate la elevi prin activitatea didactică presupune stabilirea competențelor de evaluat, care se realizează printr-un proces de operaționalizare a competențelor din programa școlară.

Competențele de evaluat:

- au caracter derivat în raport cu competențele din programa școlară;
- au un grad de specificitate care permite o evaluare educațională validă și fidelă , deoarece acest lucru se realizează pe baza aprecierii, cu ajutorul unui instrument de evaluare, a comportamentului elevilor.

Elaborarea unei competențe de evaluat trebuie să îndeplinească condiții așa cum sunt:

- **să specifice comportamentul** pe care trebuie să-l demonstreze elevul; precizarea comportamentului pe care îl va etala elevul probează astfel formarea competenței vizate în

evaluare, respectarea acestei condiții presupune utilizarea unor vebe concrete , de acțiune , care indică ce tipuri de achiziții au dobândit elevii, de exemplu: a recunoaște. să utilize, a aplica , a compara , a distinge, a produce, a proiecta , a argumenta , a decide;

- **să precizeze condițiile** în care se poate produce comportamentul sau în care acesta poate deveni vizibil, măsurabil: respectarea acestei condiții presupune introducerea unor precizări, așa cum sunt: ”cu ajutorul”, ”având acces la...:”
- **să stabileasca un nivel al performanței acceptabile** , prin enunțarea unui criteriu de reușită direct măsurabil- prin enumerarea a două cauze, specificarea acestui criteriu și raportarea la acesta în evaluarea performanței elevilor vor pune în evidență dacă competența a fost sau nu formată.

Sugestii privind organizarea activităților de evaluare, în lecțiile de istorie la clasa
a VIII- a pe baza de competențe

Competența generală 1: Utilizarea eficientă a comunicării și a limbajului de specialitate ;
Cunoașterea faptelor istorice reprezintă doar primul pas în studierea istoriei, gândirea elevilor fiind condusă de la analiza faptelor la înțelegerea realităților istorice. Prin formarea și consolidarea noțiunilor se asigură elementele necesare de înțelegere a proceselor și fenomenelor istorice în complexitatea lor, precum și a legăturilor existente între cauză și efect.

Competențe specifice vizate:

- 1.1** Utilizarea termenilor specifici cronologiei, civilizațiilor preistorice, antice și medievale, din spațiul românesc, în diferite situații de comunicare scrisă și orală.
- 1.2** Utilizarea termenilor istorici specifici faptelor istorice din spațiul românesc în Epoca Modernă și în secolul al XX_lea, în diferite situații de comunicare scrisă sau orală.

Evaluare în perechi :

Cititi cu atentie textul de mai jos si raspundeti cerintelor: (2 puncte)

“Dacă vrem să ținem seama de faptele precise , documentele ni-l prezintă pe Basarab drept primul suveran al unui stat românesc liber și independent, pe malul stâng al Dunării. Domnia întemeietorului se încheie în 1352(...) . Tot el face dovada forței militare a noului stat , zdrobind în munți, în 1330 armata lui Carol Robert de Anjou, regele Ungariei. Sub domnia sa care a durat aproape jumătate de secol, s-a realizat unificarea micilor voievodate risipite între Carpați și Dunăre, până la gurile fluviului , unde înca se mai menținea , pe la 1350, o stăpânire tătară în declin (...).

Moldova, dimpotriva a fost creată ca stat unitar în urma emigrării micii nobilimi românești din Maramureș, răzvrătiți împotriva regelui Ludovic I al Ungariei, războinicii aceștia victorioși au găsit pe domeniul cucerit rămășițele stăpânirii tătare (...).

Faptul ca noul principat întemeiat de Bogdan s-a putut extinde rapid până la Nistru și pînă la “ Marea cea Mare “ se explică prin aceea că el se află pe marele drum comercial , care lega Galiția de Marea Neagră, în cazul de față , drumul a fost acela care a creat statul.” (Gheorghe Brătianu, despre constituirea statelor medievale Valahia și Moldova)

1. Pornind de la sursa, precizați o asemanare între procesul de constituire al Vlahiei respectiv, cel al Moldovei. (0,5 puncte)
2. Pornind de la sursa, precizați o deosebire între procesul de constituire al Vlahiei respectiv, cel al Moldovei. (0,5 puncte)
3. Scrieți termenul folosit de cronicari , pentru procesul de constituire a statelor medievale românești. (0,25 puncte)
4. Prezentați tradiția istorică legată de constituirea Valahiei.(0,75 puncte)

Completarea unor texte lacunare

Varianta a itemilor cu alegere multiplă, completarea textelor lacunare pune elevul în situația de a alege un răspuns dintr-o listă de alternative.

Transcrie textul de mai jos, completând fiecare spațiu liber cu termenul corespunzător din lista dată : (4 X 0, 25= 1 punct)

După Primul Război Mondial s-au afirmat în relațiile internaționale noi principii : principiul naționalităților și În Basarabia s-a proclamat autonomia și – sa ales organul reprezentativ..... . În cadrul acestei instituții un rol important a avut..... . La începutul anului 1918 s-a proclamat Republicii Democratice Moldovenești.

Lista termenilor: principiul echilibrului european, dreptul popoarelor la autodeterminare, autonomie , independența , Ion Inculț , Iancu Flondor , Consiliul Național Român , Sfatul Țării.

Bibliografie

- Laura Capiță, Carol Capiță, **Tendențe în didactica istoriei**, București, 2005
- **Didactica ariei curriculare Om și societate**, Coordonatori Ligia Sarivan, Irina Horga, Octavian Mândruț, Carol Capiță, București, 2005
- Felicia Adăscăliței, Marinela Bercea , Doru Dumitrescu, **Elemente de didactică a istoriei**, Pitești, 2010
- **Ghid metodologic pentru aplicarea programelor de istorie pentru clasele a IV-a -a VIII-a** , București, 2001
- Ștefan Păun , **Didactica istoriei**, București , 2007

Prof. Elena BUTARU

Liceul Teoretic "Constantin Brătescu" Isaccea, județul Tulcea

